

Nr 372.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om tillägg till lagen den 28 maj 1886 (nr 46) angående stenkolsfyndigheter m. m.; given Stockholms slott den 19 oktober 1945.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om tillägg till lagen den 28 maj 1886 (nr 46) angående stenkolsfyndigheter m. m.; samt
- 2) lag om ändrad lydelse av 52 § gruvlagen den 3 juni 1938 (nr 314).

GUSTAF.

Herman Zetterberg.

F ö r s l a g

till

L a g**om tillägg till lagen den 28 maj 1886 (nr 46) angående stenkolsfyndigheter m. m.**

Härigenom förordnas, att till lagen den 28 maj 1886 angående stenkolsfyndigheter m. m.¹ skall fogas ett nytt kapitel, betecknat 9 kap., av nedan angiven lydelse.

9 KAP.**Om fyndigheter av uranhaltigt mineral.****63 §.**

Rättighet att för utvinnande av uran eller någon av dess föreningar eftersöka och bearbeta fyndighet av uranhaltigt mineral är beroende på koncession, som meddelas av Konungen.

Koncession må av Konungen återkallas, när skäl därtill äro.

64 §.

Vad i 2—5, 7—9, 11—21, 32—40, 42—44 och 48 §§, 56 § andra och tredje styckena samt 58 och 60—62 §§ är stadgat angående fyndigheter, som där avses, skall, med de avvikelser som föranledas av bestämmelserna i detta kap., äga motsvarande tillämpning i fråga om fyndigheter av uranhaltigt mineral.

Innehar sökanden förut beträffande området i fråga koncession, som avses i 1—5, 6, 7 eller 8 kap., må koncession, som avses i detta kap., meddelas utan iakttagande av vad i 2—4 §§ sägs.

I fall, som i detta kap. avses, skall utgå förhöjning å ersättning, som i 14 § 1 mom. sägs, allenast såframt den mark, som löses, är avsedd att tagas i anspråk på annat sätt än i 60 § sägs.

Bestämmelserna i 60 § skola ej föranleda, att den, som erhållit koncession jämväl enligt 8 kap., skall erlägga större avgift än i nämnda paragraf sägs för mark, inom vilken han företagit brytning, förutom av skiffer för utvinnande av olja, även av uranhaltigt mineral.

¹ Senaste lydelse av lagens överskrift se SFS 1933: 180.

65 §.

Vad förut i denna lag stadgas om rätt för koncessionsinnehavare att tillgodogöra sig mineraliska ämnen, som icke avses med koncessionen, skall icke gälla uran eller uranförening.

66 §.

Uran eller uranförening må ej utan Konungens tillstånd bearbetas för tekniskt eller vetenskapligt bruk.

Tillstånd må av Konungen återkallas, när skäl därtill äro.

67 §.

Uran, uranförening eller ämne, som framställts av uran, må ej föras ur riket.

Uranhaltigt mineral må ej heller föras ur riket, med mindre Konungen meddelat tillstånd därtill; och må sådant tillstånd meddelas allenast såframt uran eller uranförening förekommer i så ringa mängd att tillgodogörande därav ej kan äga rum.

68 §.

Den som utan koncession för ändamål, som i 63 § sägs, eftersöker eller bearbetar fyndighet av uranhaltigt mineral eller utan tillstånd bearbetar uran eller uranförening så som i 66 § sägs, straffes högst med straffarbete i två år.

Samma lag vare, där någon olovligen ur riket utför eller söker utföra ämne, som i 67 § första eller andra stycket sägs.

69 §.

Uran eller uranförening, som utvunnits utan koncession, tillfaller kronan.

Har någon brutit mot vad i 66 § stadgas, är vad som därvid framställts så ock förråd av uran, uranförening eller uranhaltigt mineral, som han innehar, förverkat till kronan.

Ämne, som någon i strid mot 67 § första eller andra stycket utfört eller sökt utföra ur riket, vare ock förverkat till kronan.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

F ö r s l a g

till

L a g**om ändrad lydelse av 52 § gruvlagen den 3 juni 1938 (nr 314).**

Härigenom förordnas, att 52 § gruvlagen den 3 juni 1938 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

52 §.

Gruvinnehavaren må — — — inmutningsbara mineralen.

Av de — — — efter tillsägelse.

Uppstår tvist — — — slutligen bestämt.

Vad i denna paragraf stadgas om rätt för gruvinnehavaren att tillgoda sig icke inmutningsbara mineraliska ämnen skall icke gälla uran eller uranförening.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 oktober 1945.

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, fråga om *kontroll å tillgodogörande av uranhaltiga mineral m. m.*

Föredraganden anför följande.

Uran är ett i naturen jämförelsevis sparsamt förekommande metalliskt grundämne. Det finnes i Sverige huvudsakligen i vissa alunskifferlager i mängder upp till några hundra gram per ton. Vidare ha på en del ställen inom vårt land påträffats vissa sällsynta mineral, i vilka uran ingår som en beståndsdel. De kvantiteter varom i detta fall är fråga äro dock enligt vad hittills blivit utrönt mycket små. Överhuvud torde såvitt nu är känt i vårt land icke finnas några mer betydande urantillgångar. Här befintliga fyndigheter av uranhaltigt mineral innehålla nämligen i regel uran eller uranförening i så ringa mängd, att dessa ämnen icke eller endast med svårighet kunna praktiskt tillgodogöras.

Enligt gällande lag tillkommer rätten att bryta och tillgodogöra sig uranhaltiga mineral i princip jordägaren. Uran tillhör nämligen icke de inmutningsbara mineralen, vilkas tillgodogörande regleras av gruvlagen. Möjlighet att genom inmutning erhålla rätt att bearbeta fyndighet av uranhaltigt mineral för utvinnande av uran eller någon av dess föreningar finnes alltså icke. Ej heller tillhöra uranfyndigheter de fyndigheter, för vilkas bearbetande och tillgodogörande enligt lagen den 28 maj 1886 angående stenkolsfyndigheter m. m. fordras särskilt tillstånd (koncession) av Kungl. Maj:t. Denna lag omfattar nämligen, förutom stenkolsfyndigheter, endast saltfyndigheter, olje- och gasfyndigheter samt alunskifferfyndigheter.

I detta sammanhang bör dock anmärkas, att enligt gruvlagen och 1886 års lag gäller, att gruvinnehavaren respektive koncessionsinnehavaren äger rätt att i viss utsträckning bryta och tillgodogöra sig sådana mineraliska ämnen, vilka såsom biprodukter framkomma vid gruvdriften. I gruvlagen (52 §) stadgas sålunda, att gruvinnehavaren må inom utmålet bryta icke inmutningsbara mineraliska ämnen i den mån sådant erfordras för gruv-

arbetets ändamålsenliga bedrivande i fråga om de inmutningsbara mineralen. Dessa icke inmutningsbara ämnen äger gruvinnehavaren även i viss omfattning tillgodogöra sig. Den teoretiska möjlighet som sålunda föreligger att genom inmutning av fyndighet enligt gruvlagen erhålla rätt att ur uranhaltigt mineral, som brytes i samband med de inmutningsbara mineralen, utvinna uran eller uranförening torde emellertid för närvarande sakna egentlig praktisk betydelse. I 1886 års lag finnas liknande bestämmelser (10, 50, 52 och 58 §§), vilka giva koncessionsinnehavare rätt att bryta och i viss utsträckning tillgodogöra sig — förutom mineral m. m. som avses med koncessionen — även andra mineraliska ämnen. Med hänsyn till de sätt på vilka uranhaltiga mineral förekomma följer av nämnda stadganden, att den, som innehar koncession med avseende å stenkols- eller alunskifferfyndighet, kan ha befogenhet att såsom biprodukt tillgodogöra sig uran eller dess föreningar, ehuru detta såvitt känt är icke läser vara något praktiskt fall i fråga om stenkolsfyndigheter.

Genom konstruktionen av atombomben och de tekniska uppfinningar som ligga till grund för denna har ämnet uran fått en försvarspolitisk och utrikespolitisk betydelse, som icke torde kunna överskattas. Uran och vissa uranföreningar torde även i stor utsträckning kunna utnyttjas för andra, fredliga ändamål. Även om ifrågavarande ämnens betydelse i skilda hänseenden icke nu kan till fullo överblickas, torde dock kunna sägas, att de uppfinningar som skett på hithörande område öppnat oanade utsikter till dessa ämnens utnyttjande i vetenskaplig forskning och för tekniskt bruk.

Såsom inledningsvis omnämnts tillkommer rätten att bryta och tillgodogöra sig uranhaltigt mineral i princip jordägaren. Några lagbestämmelser som inskränka hans rätt i detta hänseende finnas icke. Även bearbetandet av uran eller uranförening som utvunnits ur sådant mineral är i princip fritt. Med hänsyn till den utomordentliga och säregna betydelse som uran och uranföreningar redan ha och framdeles kunna få framstår det som uppenbart, att avsevärda olägenheter och vådor äro förbundna med en ordning, enligt vilken vem som helst äger fritt förfoga över naturtillgångar av dylik beskaffenhet. De främmande stater, vilka inom sina gränser besitta urantillgångar, torde även kunna förutsättas komma att snabbt vidtaga åtgärder, varigenom utnyttjandet av sådana tillgångar samt användningen av uran ställas under statlig kontroll. Motsvarande lagstiftningsåtgärder synas böra med det snaraste vidtagas jämväl för vårt eget lands vidkommande.

Den statliga kontroll som sålunda bör äga rum synes i första hand böra taga sikte på rätten att ur uranhaltigt mineral utvinna uran eller uranförening. En sådan kontroll torde böra utövas genom att befogenheten att bearbeta uranfyndigheter i dylikt syfte göres beroende av tillstånd av Kungl. Maj:t. Vidare torde även rätten att förfoga över uran eller uranförening böra vara underkastad viss kontroll, så att icke dessa ämnen komma till användning för ändamål, som strida mot vårt lands intressen eller eljest avvika från en ur allmänna synpunkter önskvärd utveckling på området.

En lagstiftning av antydd innebörd, som i första hand avser att förhindra bearbetning av uranfyndigheter utan Kungl. Maj:ts tillstånd, torde lämpligen kunna ske i form av ett tillägg till 1886 års lag angående stenkolsfyndigheter m. m., vilken såsom förut nämnts bygger på koncessionsprincipen. Då såvitt nu är bekant uranhaltigt mineral av sådan beskaffenhet att det kan praktiskt tillgodogöras i vårt land huvudsakligen förekommer inom alunskifferfyndigheter, torde i stort sett de bestämmelser i denna lag som äro givna beträffande dylika fyndigheter kunna erhålla motsvarande tillämpning med avseende å fyndigheter av uranhaltigt mineral. Vissa skiljaktigheter föranledas dock av att fyndigheten, för att uran eller dess föreningar skall kunna utvinnas, städse måste bliva föremål för brytning under det att olja kan utvinnas ur skiffer även på annat sätt. Med denna utgångspunkt har inom justitiedepartementet upprättats förslag till lag om tillägg till 1886 års lag av ett nytt kapitel (9 kap.; 63—69 §§) med de bestämmelser i avseende å rätten att tillgodogöra uranfyndigheter m. m. som ansetts nödvändiga.

I 63 § första stycket i lagförslaget har upptagits huvudbestämmelsen om särskilt tillstånd såsom förutsättning för rätt till bearbetning av uranfyndighet. I lagrummet stadgas sålunda, i anslutning till motsvarande bestämmelser med avseende å stenkolsfyndigheter och övriga i 1886 års lag avsedda fyndigheter, att rättighet att för utvinnande av uran eller någon av dess föreningar eftersöka och bearbeta fyndighet av uranhaltigt mineral är beroende på koncession, som meddelas av Kungl. Maj:t. Med hänsyn till vikten av att utvinnande av uran står under sträng statlig kontroll har emellertid därjämte i andra stycket föreskrivits, att Kungl. Maj:t äger, när skäl därtill äro, återkalla meddelad koncession. En sådan bestämmelse innebär visserligen för koncessionsinnehavaren ett visst osäkerhetsmoment men torde i förvarande fall icke kunna undvaras.

I 64 § i förslaget har skett hänvisning till åtskilliga stadganden i 1886 års lag. 2—5 §§ i denna lag, vilka avhandla koncessionsansökningen, dess kungörande och invändningar däremot samt största koncessionsområdet, torde kunna tillämpas å koncessionsansökningar rörande fyndigheter av uranhaltigt mineral lika väl som på andra koncessionsansökningar. Om sökanden förut innehar koncession som avses i lagen beträffande det område som är i fråga, torde det emellertid icke vara erforderligt att ånyo tillämpa det förfarande som i 2—4 §§ stadgas för erhållande av koncession. Vidare torde bestämmelserna i 7—9 §§ angående konkurrens mellan flera sökande, koncessionens innehåll och gränserna på djupet kunna tillämpas på nu ifrågasvarande ärenden. I 11—21 §§ avhandlas nedsättande av ersättning i anledning av skada och intrång, anvisande av områden för arbetet, inlösen av sådana områden o. d., konkurrens med inmutning, skadeersättning, skiljenämnd, olovligt arbete samt frånträdande av koncession. Jämväl dessa bestämmelser torde böra ha avseende å fyndigheter av uranhaltigt mineral, liksom även föreskrifterna i 32—40, 42—44 och 48 §§, som handla om återställande av inlöst mark till jordägaren samt om ordningsstadganden och klagan över bergmästares beslut.

I 64 § har hänvisning vidare skett till 56 § andra och tredje styckena samt 62 § i 1886 års lag. Enligt 56 § andra stycket skall Kungl. Maj:t vid meddelande av koncession för utvinnande av olja ur alunskifferfyndighet bestämma, i vilken omfattning fyndigheten årligen må utnyttjas och vilka åtgärder som skola vidtagas för att återställa marken i lämpligt skick, sedan fyndigheten eller del därav tillgodogjorts. Vid koncession skola vidare fogas de föreskrifter, som finnas påkallade för att förebygga att annat industriellt företag hindras i sin utveckling eller som eljest finnas erforderliga ur allmän eller enskild synpunkt. Enligt tredje stycket i 56 § äger Kungl. Maj:t vid meddelande av koncession bestämma, i vilken omfattning fyndigheten skall utnyttjas för att den rätt som grundas på koncessionen skall äga bestånd. Till nu återgivna stadganden i 56 § ansluta sig bestämmelser i 62 § om straff och om förverkande av koncession. Samtliga dessa bestämmelser synas kunna erhålla tillämpning även vid koncession med avseende å uranfyndighet. Såsom förut nämnts skall visserligen Kungl. Maj:t enligt lagförslaget äga att, när skäl därtill äro, återkalla meddelad koncession. Denna bestämmelse torde emellertid ej överflödiggöra att Kungl. Maj:t redan vid koncessionens meddelande föreskriver de villkor, vilka då synas erforderliga från allmän eller enskild synpunkt.

I 64 § har hänvisning skett även till 58 § i 1886 års lag, vilket lagrum innehåller bestämmelser beträffande innebörden av koncession för att utvinna olja ur alunskifferfyndigheter. Då såsom förut nämnts uran förekommer i samband med dylika fyndigheter, synes det lämpligt att dessa bestämmelser erhålla motsvarande tillämpning. Sålunda bör koncessionsinnehavaren äga uteslutande rätt att inom koncessionsområdet för utvinnande av uran eller dess föreningar eftersöka samt bearbeta och tillgodogöra sig därstädes befintlig uranfyndighet. Sedan område för arbete i dagen anvisats för inlösen, synes fyndigheten därinom ej heller böra få i annat syfte utnyttjas av annan. Såsom biprodukter bör koncessionsinnehavaren få tillgodogöra sig kalksten och andra mineraliska ämnen, som måste brytas för tillgodogörande av det uranhaltiga mineralet eller som eljest förekomma i sådant samband med detta att de ej kunna tillgodogöras för sig.

Enligt 1886 års lag har jordägaren rätt till viss ersättning, utöver lösen för den mark som tages i anspråk för arbete i dagen m. m., med anledning av den drift som äger rum inom det koncessionerade området. Vid stenkolsbrytning utgår sådan ersättning med en sjuttiofemtedel av värdet av de stenkol och i sammanhang därmed förekommande eldfasta leror vilka å koncessionsområdet vinnas och uppfordras i dagen. Vid oljeutvinning ur alunskifferfyndigheter skall, i stället för en sådan i förhållande till värdet av den utvunna produkten beräknad royalty, enligt 60 § utgå en avgift av femton kronor för ar av den mark inom vilken skiffer brutits i dagen eller under jorden eller olja utvunnits, vare sig marken blivit inlöst eller ej. Vid inlösen av mark, som är avsedd att tagas i anspråk på sådant sätt att dylik avgift skall utgå, skall lösesumman icke såsom eljest är fallet beräknas med femtio procents förhöjning. De ersättningsregler som sålunda gälla vid oljeutvinning

synas böra givas motsvarande tillämpning med avseende å uranfyndigheter. Det måste emellertid beaktas, att med avseende å ett och samma område kan meddelas koncession såväl för utvinnande av olja som för utvinnande av uran eller dess föreningar. I sådant fall bör jordägaren icke vara berättigad till högre avgift än som skolat utgå om marken tagits i anspråk endast för ettdera av dessa ändamål. Bestämmelse härom har upptagits i 64 § fjärde stycket.

Angående skyldighet för koncessionsinnehavare att upprätta karta över fyndighetens bearbetning torde bestämmelsen i 61 § böra lända till efterrättelse.

Såsom förut påpekats innefattar koncession enligt nu gällande bestämmelser i 1886 års lag en rätt att i viss utsträckning bryta och tillgodogöra mineraliska ämnen, som icke avses med koncessionen. Den rättighet som sålunda kan tänkas förefinnas att tillgodogöra sig uran eller dess föreningar i samband med bearbetning av vissa fyndigheter bör tydligen, för att den förevarande lagstiftningens syfte skall till fullo tillgodoses, upphöra. Vid prövningen av koncession i dessa fall har nämligen hänsyn icke tagits till de särskilda omständigheter som kunna påverka frågan om tillstånd bör lämnas till utvinnande av uran eller dess föreningar. På grund härav har i 65 § i lagförslaget upptagits bestämmelse av innehåll, att vad i 1886 års lag stadgas om rätt för koncessionsinnehavare att tillgodogöra sig mineraliska ämnen, som icke avses med koncessionen, icke skall gälla uran eller uranförening. Ehuru något praktiskt behov för närvarande icke torde föreligga, synes ett motsvarande stadgande böra införas i 52 § gruvlagen. Förslag till sådan lagändring har upprättats inom departementet.

Förut har framhållits, att — förutom rätten att bearbeta och tillgodogöra sig uranfyndigheter — även förfoganderätten över den utvunna produkten i det allmännas intresse bör vara underkastad vissa inskränkningar. Sålunda synes rätten att bearbeta uran eller uranförening för tekniskt eller vetenskapligt bruk böra kunna förbehållas statliga institutioner eller enskilda vetenskapsmän, vilka äro härför skickade samt kunna antagas tillvarata det allmännas intressen med avseende å uppfinningar inom området. I detta syfte torde stadgas, att för bearbetning av uran eller uranförening för tekniskt eller vetenskapligt bruk fordras tillstånd av Kungl. Maj:t. Med hänsyn till vikten av att den statliga kontrollen skall kunna effektivt upprätthållas synes även i detta fall Kungl. Maj:t böra äga återkalla meddelat tillstånd, när skäl därtill äro. Bestämmelser av nu angiven innebörd ha upptagits i 66 § i förslaget till ändring i 1886 års lag. Dessa bestämmelser torde i viss mån innebära en inskränkning i näringsfrihetsförordningens grundsatser om rättighet att fritt idka rörelse. Det synes emellertid ej erforderligt att i förordningen införa en hänvisning till bestämmelserna i fråga.

Vidare synes det, framför allt från utrikespolitisk synpunkt, önskvärt, att uran eller uranförening eller uranhaltigt mineral icke föres ur riket. Det samma bör även gälla ämne, som framställt av uran. Förbud mot sådan

utförsel torde alltså böra stadgas. Vad angår uranhaltigt mineral synes dock ett ovillkorligt förbud icke kunna uppställas. För export avsedda mineral kunna nämligen innehålla uran eller uranförening, ehuru i synnerligen små kvantiteter. Med avseende å uranhaltigt mineral torde alltså undantag från utförselförbudet böra få lämnas av Kungl. Maj:t i de fall, då mineralet innehåller uran eller uranförening i så ringa mängd att tillgodogörande därav ej kan äga rum. Bestämmelserna om förbud mot utförsel återfinnas i 67 § i lagförslaget.

Stadgandena i 1886 års lag torde icke innefatta något rättsligt hinder för en jordägare att, så länge koncession ej meddelats för annan, å egen mark eftersöka och bearbeta i lagen avsedda fyndigheter. Lagen upptager sålunda ej några straffbestämmelser för det fall att sådana fyndigheter bearbetas och tillgodogöras utan koncession. Enligt den nu ifrågasatta lagstiftningen bör däremot, för att dess syfte skall bliva till fullo tillgodosett, koncession alltid krävas för rätt att eftersöka och bearbeta uranfyndighet för utvinnande av uran eller uranförening. Med hänsyn härtill torde böra stadgas straff för den som utan tillstånd företager dylik åtgärd. Sådan bestämmelse har givits i 68 § i lagförslaget, i vilken stadgats, att den som bryter mot bestämmelserna i 63 § om koncession såsom villkor för eftersökande eller bearbetning av uranfyndighet straffas högst med straffarbete i två år. Samma straff bör gälla för den som olovligen bearbetar uran eller uranförening eller söker bryta mot utförselförbudet i 67 §.

I fall någon i strid mot lagen utvinner uran eller uranförening utan koncession, torde vad olovligen utvunnits böra tillfalla kronan. Därest någon brutit mot förbudet att utan tillstånd bearbeta dylika ämnen, torde vad därvid framställts ävensom förråd av uran eller uranförening eller av uranhaltigt mineral böra vara förbrutet till kronan. Detsamma bör gälla ämne som någon söker i strid mot 67 § föra ur riket. Förverkandebestämmelser av angiven innebörd ha upptagits i 69 § i lagförslaget.

De föreslagna lagbestämmelserna böra träda i kraft snarast möjligt.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över de i enlighet med det anförda upprättade förslagen till *lag om tillägg till lagen den 28 maj 1886 (nr 46) angående stenkolsfyndigheter m. m.* och *lag om ändrad lydelse av 52 § gruvlagen den 3 juni 1938 (nr 314)*, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar¹, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Ake Mossler.

¹ Det senare lagförslaget, som är lika lydande med det vid propositionen fogade förslaget i ämnet, har här uteslutits.

Förslag

tilt

L a g

om tillägg till lagen den 28 maj 1886 (nr 46) angående stenkolsfyndigheter m. m.

Häri genom förordnas, att till lagen den 28 maj 1886 angående stenkolsfyndigheter m. m.¹ skall fogas ett nytt kapitel, betecknat 9 kap., av nedan angiven lydelse.

9 KAP.

Om fyndigheter av uranhaltigt mineral.

63 §.

Rättighet att för utvinnande av uran eller någon av dess föreningar eftersöka och bearbeta fyndighet av uranhaltigt mineral är beroende på koncession, som meddelas av Konungen.

Koncession må av Konungen återkallas, när skäl därtill äro.

64 §.

Vad i 2—5, 7—9, 11—21, 32—40, 42—44 och 48 §§, 56 § andra och tredje styckena samt 58 och 60—62 §§ är stadgat angående fyndigheter, som där avses, skall, med de avvikelser som föranledas av bestämmelserna i detta kap., äga motsvarande tillämpning i fråga om fyndigheter av uranhaltigt mineral.

Innehar sökanden förut beträffande området i fråga koncession, som avses i 1—5, 6, 7 eller 8 kap., må koncession, som avses i detta kap., meddelas utan iakttagande av vad i 2—4 §§ sägs.

I fall, som i detta kap. avses, skall utgå förhöjning å ersättning, som i 14 § 1 mom. sägs, allenast såframt den mark, som löses, ej är avsedd att tagas i anspråk för brytning av det uranhaltiga mineralet.

Bestämmelserna i 60 § skola ej föranleda, att den, som erhållit koncession jämväl enligt 8 kap., skall erlägga större avgift än i nämnda paragraf sägs för mark, inom vilken han företagit brytning, förutom av skiffer för utvinnande av olja, även av uranhaltigt mineral.

¹ Senaste lydelse av lagens överskrift se SFS 1933: 180.

65 §.

Vad förut i denna lag stadgas om rätt för koncessionsinnehavare att tillgodogöra sig mineraliska ämnen, som icke avses med koncessionen, skall icke gälla uran eller uranförening.

66 §.

Uran eller uranförening må ej utan Konungens tillstånd bearbetas för tekniskt eller vetenskapligt bruk.

Tillstånd må av Konungen återkallas, när skäl därtill äro.

67 §.

Uran, uranförening eller ämne, som framställts av uran, må ej föras ur riket.

Uranhaltigt mineral må ej heller föras ur riket, med mindre Konungen meddelat tillstånd därtill; och må sådant tillstånd meddelas allenast såframt uran eller uranförening förekommer i så ringa mängd att tillgodogörande därav ej kan äga rum.

68 §.

Den som utan koncession för ändamål, som i 63 § sägs, eftersöker eller bearbetar fyndighet av uranhaltigt mineral eller utan tillstånd bearbetar uran eller uranförening så som i 66 § sägs, straffes högst med straffarbete i två år.

Samma lag vare, där någon söker olovligen föra ur riket ämne, som i 67 § första eller andra stycket sägs.

69 §.

Uran eller uranförening, som utvunnits utan koncession, tillfaller kronan.

Har någon brutit mot vad i 66 § stadgas, är vad som därvid framställts så ock förråd av uran, uranförening eller uranhaltigt mineral, som han innehar, förverkat till kronan.

Ämne, som någon i strid mot 67 § första eller andra stycket sökt föra ur riket, vare ock förverkat till kronan.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 19 oktober 1945.

N ä r v a r a n d e:

regeringsrådet KELLBERG,
justitieråden GULDBERG,
EKBERG,
SANTESSON.

Enligt lagrådet den 19 oktober 1945 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 12 oktober 1945, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlå-tande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till *lag om tillägg till lagen den 28 maj 1886 (nr 46) angående stenkolsfyndigheter m. m.* och *lag om ändrad lydelse av 52 § gruvlagen den 3 juni 1938 (nr 314).*

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, föredrogos inför lagrådet av t. f. byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet hovrättsassessorn S. Å. Edling.

Lagrådet, som icke på grund av den föreliggande utredningen kunnat bil-da sig något omdöme om behovet av den föreslagna lagstiftningen, fann för-slagen ej föranleda annan erinran än att, enär den i 68 § andra stycket för-slaget till lag om tillägg till lagen angående stenkolsfyndigheter m. m. intagna straffbestämmelsen liksom och den i 69 § tredje stycket samma förslag givna bestämmelsen om förverkande i första hand avse fullbordad utförsel ur riket, ifrågavarande bestämmelser böra erhålla ändrad avfattning.

Ur protokollet:

Bertil Crona.

---

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 19 oktober 1945.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, lagrådets denna dag avgivna utlåtande över de till lagrådet den 12 oktober 1945 remitterade förslagen till

- 1) lag om tillägg till lagen den 28 maj 1886 (nr 46) angående stenkolsfyndigheter m. m.; samt
- 2) lag om ändrad lydelse av 52 § gruvlagen den 3 juni 1938 (nr 314).

Föredraganden anför följande.

Lagrådet har lämnat förstnämnda förslag utan annan erinran än att lagrådet — med hänsyn till att den i 68 § andra stycket intagna straffbestämmelsen och den i 69 § tredje stycket givna bestämmelsen om förverkande i första hand avse fullbordad utförsel ur riket — hemställt om ändrad avfattning av dessa bestämmelser. I anledning av denna hemställan ha nämnda lagrum omarbetats i så måtto, att däri uttryckligen angivits det fall att fullbordad utförsel ur riket ägt rum. Därjämte har vidtagits en redaktionell jämkning av 64 § i förslaget.

Förslaget till lag om ändrad lydelse av 52 § gruvlagen den 3 juni 1938 (nr 314) har av lagrådet lämnats utan erinran.

Föredraganden hemställer, att lagförslagen, sedan förslaget till lag om tillägg till lagen den 28 maj 1886 (nr 46) angående stenkolsfyndigheter m. m. ändrats i enlighet med vad sålunda anförts, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bertil Crona.